

Excursie programmateam Better Wetter naar natte teelten Greifswald (Dld) - 16 september 2016

De excursie betrof een ontmoeting met een groep onderzoekers van de Universiteit van Greifswald in Duitsland, waarin ze ons op de hoogte brachten van de laatste inzichten in het toepassen van natte teelten in gedegenereerde veengebieden. Deze natte teelten hebben ten doel om maaiveldaling en CO₂-emissies te verminderen en de resterende veenbodem te conserveren, of zelfs veenherstel te realiseren. De Universteit van Greifswald hoort tot de voorlopers in Europa in het ontwikkelen van deze zogenaamde *paludicultuur* (palus is latijn voor moeras, cultuur duidt op productief gebruik). De onderzoekers zijn betrokken bij experimenten in verschillende landen in zowel West- als Oost-Europa en daarbuiten (Wit-Rusland). Ze onderzoeken niet alleen de teelttechnische en veenecologische kant van de zaak maar ook de markteconomische kant en de verdienmogelijkheden.

21 moerasplanten blijken kansrijk voor natte teelten met marktmogelijkheden, waaronder lisdodde en veenmos. Met name lisdodde is een veelzijdig gewas met gebruiksmogelijkheden van medicinaal tot plaat- en isolatiemateriaal. Het economisch perspectief staat of valt met de productieomvang en factoren als transportkosten en grondprijzen. In dit laatste ligt een belangrijk verschil tussen het buitenland en Nederland. In de gebieden waar veenconservering met natte teelten speelt, is in Nederland vrijwel zonder uitzondering de grondprijs twee tot drie keer hoger dan in bijvoorbeeld Duitsland.

In het middagprogramma bezochten we proefvelden met de teelt van veenmos op een voormalige veenafgraving in het Hankhausermoor bij Oldenburg. Een veenwinningsbedrijf is op zoek naar een alternatieve bestemming voor een afgegraven veenweidegebied, op een veenpakket van 3 m diep, dat nu wordt benut voor extensieve vleesveehouderij. Op de testlocatie Hankhausermoor wordt onderzocht hoe het veenmos het beste groeit op een meer of minder veraarde veenondergrond. Na 5 jaar is het resultaat boven verwachting. Het veenmos slaat goed aan op het afgegraven veen met waterpeilen tussen 0 en 10 cm onder maaiveld, zelfs bij wateraanvoer van voedselrijk oppervlaktewater. Experimenten hebben uitgewezen dat 'vers' veenmos prima geschikt is als substraat in de teelt van potplanten. En dat het wellicht commercieel interessant is voor toepassing op grote schaal. Het verse veenmos vervangt turfstrooisel dat nu wordt gewonnen door op grote schaal veengebieden in de Baltische staten af te graven. Met het alternatief van verse veenmos blijven bestaande veengebieden behouden en vindt extra koolstofvastlegging plaats.

Het overzicht van paludicultuurinitiatieven en de vermarktingsvoorbeelden bleek een belangrijke inspiratie voor de excursiedeelnemers. In de hogere grondprijzen ligt een belangrijke uitdaging voor Better Wetter om de natte teelten ook in Nederland als verdienmodel interessant te maken.



Teeltbed met veenmos in het Hankhausermoor



Het excursiegezelschap te midden van teeltbedden met veenmos in het Hankhausermoor



Veenmos houdt veel water vast